

К 79-ЛЕТИЮ ПОБЕДЫ

В БОЯХ ЗА РОДИНУ

ПОМНИМ...

Давно отгремели бои Великой Отечественной войны.

В то далекое суровое время около четырех тысяч житикаринцев ушли на фронт, 2573 из них не вернулись.

Время неумолимо... Сегодня в нашем районе нет в живых ни одного ветерана тех грозных событий...

Мы должны помнить имена тех, кто боролся за мир и счастье будущих поколений, кто ценой своей жизни завоевал Победу.

Михаил Иванович Головизин родился в деревне Котловка в Удмуртии.

В январе 1943 года был призван в ряды Красной Армии Граховским районным военкоматом. Боевой путь начал рядовым связистом в батальоне связи 167 стрелкового полка Литовской

дивизии, а завершил его старшиной роты связи.

В июле 1944 года Михаил Головизин получил ранение.

Шел бой. Под артиллерийским обстрелом противника старший сержант, выполняя приказ, искал обрыв связи на линии. Приказ был выполнен, связь восстановлена. Но вражеская пуля нашла свою цель. Девятнадцатилетнего бойца доставили в медсанбат, затем отправили в военный госпиталь города Понежежес.

После госпиталя Михаил Иванович продолжил путь солдата.

За участие в форсировании реки Неман, боях за освобождение городов Каунас, Кенигсберг, Шауляй, штурме Берлина Михаил Иванович награжден орденом Отечественной войны, медалями «За отвагу», «За взятие Берлина», «За Победу над Германией».

Солдат вернулся домой в 1948 году. В 1950 году женился. Вместе с супругой Федосьей Павловной приехал в наш город в 1961 году. Михаил Иванович работал в ПМК строителем. Затем многие годы служил в УК 161/3, откуда ушел на заслуженный отдых.

Ветерана не стало в 2020 году. **Исламбек Жукенов** родился в простой крестьянской семье. Как и многие дети того времени, рано пошел работать. Трудился мотористом на поливе огородов, затем механизатором Забеловской МТС.

В ноябре 1939 года был призван в ряды Красной Армии и зачислен в дивизионную разведку.

Мирная служба закончилась, когда на Карельском перешейке началась война. Там состоялось его боевое крещение.

В сорокаградусные морозы, преодолевая минные поля, штурмуя многочисленные доты и дзоты, наши войска упорно двигались вперед.

Оборона станции Лауха была тяжелой. Немцы захватчики изо всех сил старались выбить наших бойцов с позиции, но это им не удалось.

Разведчики проникали во вражеский тыл, выводили расположение немецких частей, огневых средств, захватывали пленников. Их героизм и самоотверженность стали секретом успеха наших войск. За стойкость и мужество дивизии было присуждено звание гвардейской. Не сосчитать, сколько километров пришлось пройти нашим солдатам. Дивизионные разведчики всегда шли впереди полков, принося ценные сведения о противнике.

При прорыве блокады Ленинграда взводу, в котором служил Жукенов И., было дано задание доставить «языка». Применив разведку боем, наши солдаты захватили двух пленников.

Жукенов И. участвовал в освобождении Варшавы, форсировал реку Одер, брал Берлин, был участником многих разведывательных операций.

В апреле 1945 года во время наступательной операции в составе захват-группы поиска в районе деревни Зитцинг Жукенов И. первым ворвался в расположение противника, гранатой уничтожил вражеский пулемет. Обеспечив продвижение группы, он взял в плен троих вражеских

солдат.

Во время боев за Берлин Жукенов И. был окружен гитлеровцами, которые пытались взять его в плен. Бесстрашный боец расстрелял их из автомата и забросал гранатами.

За этот и другие подвиги Жукенов И. награжден орденом Отечественной войны и орденом Славы.

Из наградного листа: «За время пребывания в разведке Жукенов И. показал себя смелым, решительным бойцом, в совершенстве постигшим искусство разведчика. Во время наступательных операций смело участвовал в самых трудных разведывательных операциях».

По окончании войны Жукенов вернулся в родной колхоз имени Ворошилова (ныне село Забеловка). Самоотверженно трудясь в мирное время, Жукенов И. удостоен орденов Трудового Красного Знамени и «Знак Почета».

Вместе с супругой они вырастили восьмерых детей, которых воспитывали строго, приучая к труду и ответственности. Проводя своих четверых сыновей на службу в ряды Советской Армии, отец давал им напутственные слова быть верными присяге и служить честно. В этих словах ветерана - верность и любовь к родине.

Жизнь Исламбека Жукенова оборвалась в 1992 году. Сказались боевые раны...

Слава вам, храбрые!
Слава, бесстрашные!
Вечную славу поет вам народ!
Насмерть стоявшие,
Мир отстоявшие,
Память о вас никогда не умрет!

Автор публикации благодарит Головизину В., Жукенову Д., председателю Совета ветеранов Бурушпаеву О. В. за предоставленные материалы.

Тогжан ЖАМАНКУЛОВА.

Құралайдың салқыны

Қазақ ұғымында «Құралайдың салқыны» деген сөз бар. Бүгінгі таңда оның сирек қолданылып, ұғымы да көмескіленіп бара жатқаны өтірік емес. Қырдағы қариялардың аузынан оқтын-оқтын естіп қалып жататынымыз болмаса, қаладағы жұрттың көбі оны әлдеқашан ұмытқан.

Құралайдың салқыны қайдан шыққан? Әсем гүлдей құлпырған мына сайын даланың көркі, киік деген киелі жануар. Адам ата жерге түскенде оның жүзін бір көруге күллі жануар ынтық болыпты. Солардың арасынан алғаш көрген ақбөкен екен. Адамды көру үшін Торғай даласынан Жида тауына тоқтамай шауып жеті күнде жетіпті. Адам ата мен Хауа ана тау етегіне отау тігіп, тіршілігін бастап жатыр еді. Ақбөкеннің тұяғы тасқа қажалып, шаршап-шалдығып ақ отауға жеткенде сүрініп құлады. Адам оны көтеріп үйіне әкелді. Ақбөкен адам атаны көріп қолдынан жем жеп, мұраты орындалған соң Сарыарқаға қайтпақшы болады. Сол кезде адам ата оған:

Сарыарқаға сән болып,
Құтпен кие мән болып.

Өсіп- өнсің нәсілің,
Бір құдайым жар болып.
Аллам өзі қолдасын!
Бар бәледен қорғасын!
Саған залал келтірген,
Арамзала онбасын!
Сайын түзден тап мекен,
Басқа орнасын бақ бекем.
Қу медиен түздерге,

Ырыс дарыт, Ақбөкен! - деп батасын берген. Осыдан соң, киікке кие бітіп қасиетті тұз тағысы саналыпты. «Киіктің де киесі бар, Пайғамбардай иесі бар» деген сөз осыдан қалыпты. Киіктің киесінен қорыққан дана халқымыз бұрын бұл жануарға залал келтірмейді екен.

Бұл 20 мамырдан басталып, он шақты күнге созылатын ауа райы құбылмалы күндер.

Расында, мамырдың орта тұсында қалың киімінен жеңілдеп, жылымық ауаға бой үйрете бастаған жұртты бір қонылтықсытып өтетін қоңыр салқын күндерді «Құралайдың салқыны» деп атаудың өз мәні бар.

Табиғаттың төл баласындай болған бұрынғы қазақ киіктің жаппай төлдеуі, төлін аяқтандыруы табиғаттың құбылма-

лы, салқын кезіне дөп келгендіктен бұл кезді «құралайдың салқыны», «құралайдың суығы», «киіктің лақ өргізбесі» деп атап кеткен. Құралайдың салқыны амалында күн күрт бұзылып, таулы, шоқылы жерге қарай бұлт үйіріледі. Мұндай қолайсыздық бір аптаға, кейде оншақты күнге созылады. Осы кезде төлдеуі жақындаған қоңыр аңдар бұлт үйірілген жерлерге топтасатын көрінеді. Оның мәнін аңшылар «қоңыр аңдар күннің көзінен таса жерге төлдеуге ұмтылады» деп түсіндіреді. Соған байланысты ел арасында киік лақтаған жерге назағай ойнайды деген ырым бар.

Құралайдың салқыны амалында аспанды бұлт торлап, аздаған жел тұрады. Осы кезде жаппай төлдеген киіктердің лақтары желге қарсы жүгіріп, тынысын ашып, тез аяқтанып кететін көрінеді.

Бір ғажабы, киік қанша көп болса да, олар 2-3 күн ішінде түгелдей төлдеп үлгеріп екен. Тұз жануарларының тез төлдеуінің бір сыры - аналық киіктер кез келген құралайды емізіп,

бауырына ала беретін көрінеді. Киік құралайының далада жетім, жалғыз қалмайтыны осыдан болса керек.

Сондай-ақ, киіктің киелі жануар екендігін білдіретін тағы бір жағдай бар. Атап айтқанда, көктемнің соңында, тек мамырдың 22-28-і күндері ұлы даладан казактар «түйе-табан» деп атап кеткен өсімдікті көруге болады. Кереметтігі сонда, оның аса үлкен жасылдау-қызғылт түсті жапырақтары жаңа туған киік

құралайын жасырып тұрады екен. Солайша қырағы бүркіттердің өзі табиғаттың қорғауында жатқан құралайды көре алмайтын көрінеді. Сөйтіп, құралайлар аяғынан тұрысымен-ақ, әлгі «түйетабан» өсім-дігі келесі көктемге дейін жоғалып кетеді екен.

«Құралайдың салқыны» кей жылдары суық жаңбырға ұластып, мал мен жанға қолайсыздық әкеліп, әбігерге салатын кездері де болады.

Т. МЕДЕТБАЕВА.